

ПОТЕНЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ БАГАТОКАНАЛЬНОГО ВІЯВНИКА НЕЙМАНА — ПІРСОНА ПРИ ВІЯВЛЕННІ СИГНАЛУ З НЕВІДОМИМ ДОПЛЕРІВСЬКИМ ЗСУВОМ ЧАСТОТИ

К. т. н. А. Д. Медведик, С. К. Єнакі, к. т. н. В. О. Аверочкін

Національний університет «Одеська політехніка»
Україна, м. Одеса
averochkin@yahoo.com

В умовах гаусівських завад реалізація виявника Неймана — Пірсона у вигляді узгодженого фільтра забезпечує інваріантність до часу затримки сигналу, тоді як невизначеність стосовно доплерівського зсуву частоти призводить до необхідності багатоканальної побудови детектора. У доповіді аналізуються потенційні усереднені характеристики виявлення багатоканального виявника сигналу на тлі довільно корельованих гаусівських завад.

Ключові слова: виявник Неймана — Пірсона, невідомий доплерівський зсув частоти, багатоканальний виявник, усереднені характеристики виявлення.

Під час розв'язання задачі виявлення детермінованого сигналу S на тлі гаусівських довільно корельованих завад із коваріаційною матрицею B_X оптимальний за критерієм Неймана — Пірсона виявник в процесі опрацювання вхідного сигналу X припускає формування відношення правдоподібності $z(X)$ та порівняння його з деяким порогом Z_0 [1]. При цьому передбачається, що параметри сигналу відомі. Але на практиці це, як правило, не є справедливим.

В роботі проведено порівняльний аналіз характеристик виявлення процедури Неймана — Пірсона при виявленні повністю відомого сигналу та усереднених характеристик виявлення багатоканального виявника сигналу з невідомим доплерівським зсувом частоти.

З огляду на те, що як вирішальну статистику можна використовувати будь-яку монотонну функцію відношення правдоподібності, в умовах гаусівського розподілу найдоцільніше використовувати натуральний логарифм відношення правдоподібності

$$\lambda(X) = \ln[l(X)] = S^T B_X^{-1} X - \frac{1}{2} S^T B_X^{-1} S,$$

і вирішальна статистика набуває вигляду $z(X) = S^T B_X^{-1} X$.

Для радіолокаційного виявлення типовою є ситуація, коли доплерівський зсув частоти сигналу, що приймається, невідомий, оскільки невідома радіальна складова швидкості цілі, що виявляється. У цьому разі детектор стає багатоканальним за доплерівською частотою [2] (рис. 1) і кожен i -й канал реалізує формування вирішальної статистики для відповідного набігу доплерівської частоти сигналу

$$z_i(X) = S_i^T B_X^{-1} X,$$

де S_i — сигнал, що виявляється в i -му частотному каналі. Імовірності хибної тривоги та правильного виявлення в цьому випадку визначаються відповідно до співвідношень

$$F = \int_{G_0}^{+\infty} \omega_{1, \max z_i}(y | H_0) dy;$$

$$D[\Phi_0(T)] = \int_{G_0}^{+\infty} \omega_{1, \max z_i}[y | \Phi_0(T), H_1] dy;$$

де G_0 — поріг процедури виявлення;

$\int_{G_0}^{+\infty} \omega_{1, \max z_i}(y | H_0)$ — умовні щільності розпо-

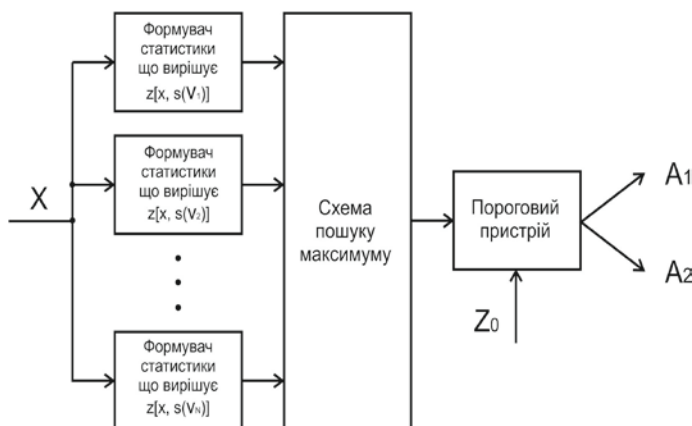

Рис. 1. Багатоканальний виявник

ділу ймовірностей вирішальної статистики $\max_i z_i$ на виході схеми добору максимуму за відсутності H_0 та наявності H_1 сигналу $S[\varphi_0(T)]$; $\varphi_0(T)$ — істинне значення невідомого доплерівського набігу фази сигналу за період повторення T .

Усереднене за невідомою доплерівською фазою сигналу значення ймовірності правильного виявлення дорівнює

$$D_{cp} = \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} D[\varphi_0(T)] d\varphi_0.$$

Відповідно до наведених співвідношень було розраховано потенційні характеристики $D = D(q^2)$ виявлення сигналу, що відповідають "оптимальній" швидкості руху цілі, вони наведені на рис. 2 пунктирними лініями. Там же суцільними лініями наведено усереднені за швидкістю цілі характеристики виявлення $D_{cp} = D_{cp}(q^2)$ багатоканального виявника.

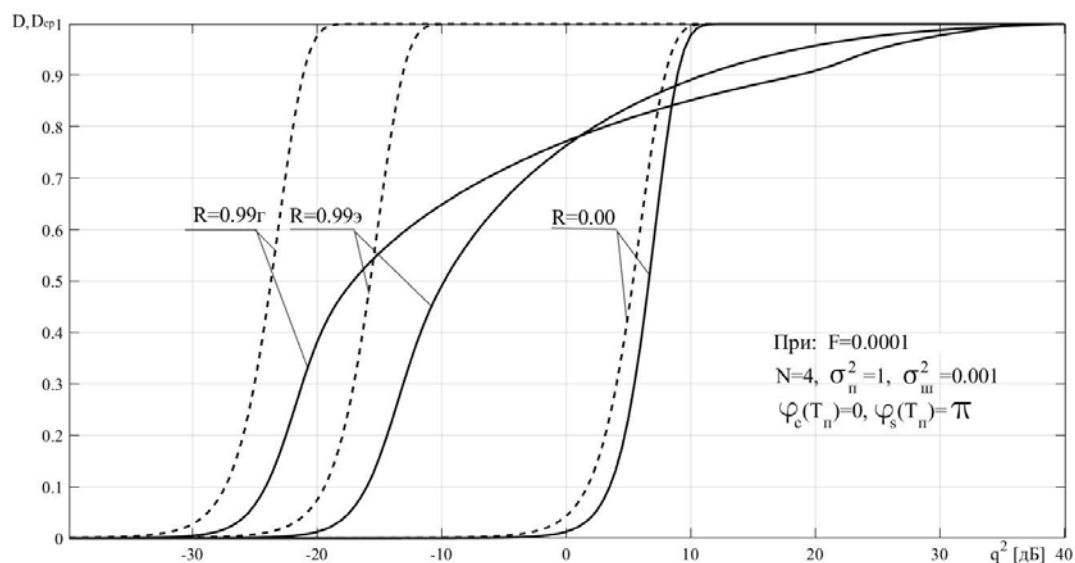

Рис. 2. Потенційні характеристики виявлення (пунктир) та усереднені характеристики виявлення (суцільні лінії) для випадків впливу нерухомих некорельованих і корельованих завад із гаусівською (γ) та експоненціальною (ϵ) формами енергетичного спектра і міжперіодним коефіцієнтом кореляції R

З наведених залежностей випливає, що ефективність багатоканального виявника в умовах некорельованих завад практично співпадає з ефективністю одноканального, а в умовах корельованих завад багатоканальний суттєво програє одноканальному виявникові.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Тихонов В.И., Харисов В.Н. Статистический анализ и синтез радиотехнических устройств и систем. 2015.
2. Шахтарин Б.И. Обнаружение сигналов. 2014.

A. D. Medvedik, S. K. Enaki, V. A. Averochkin

Potential characteristics of the multichannel Neyman — Pearson detector in detecting a signal with an unknown Doppler shift

In the presence of Gaussian interference, using the Neyman — Pearson detector in the form of a matched filter ensures invariance to the delay time of the detected signal, while the uncertainty about the Doppler frequency shift leads to the need for a multichannel detector. In this paper, we analyze the potential average detection characteristics of a multichannel signal detector against the background of arbitrarily correlated Gaussian interference.

Key words: Neyman — Pearson detector, unknown Doppler frequency shift, multichannel detector, averaged detection characteristics.